

ΝΙΚΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ - ΚΟΥΚΟΥΜΠΑΝΗ
Καθηγητή Πανεπιστημίου Κιέβου

ΟΞΥΑ ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΟΥ

Γενική άποψη της Οξυάς

ΑΘΗΝΑ 1987

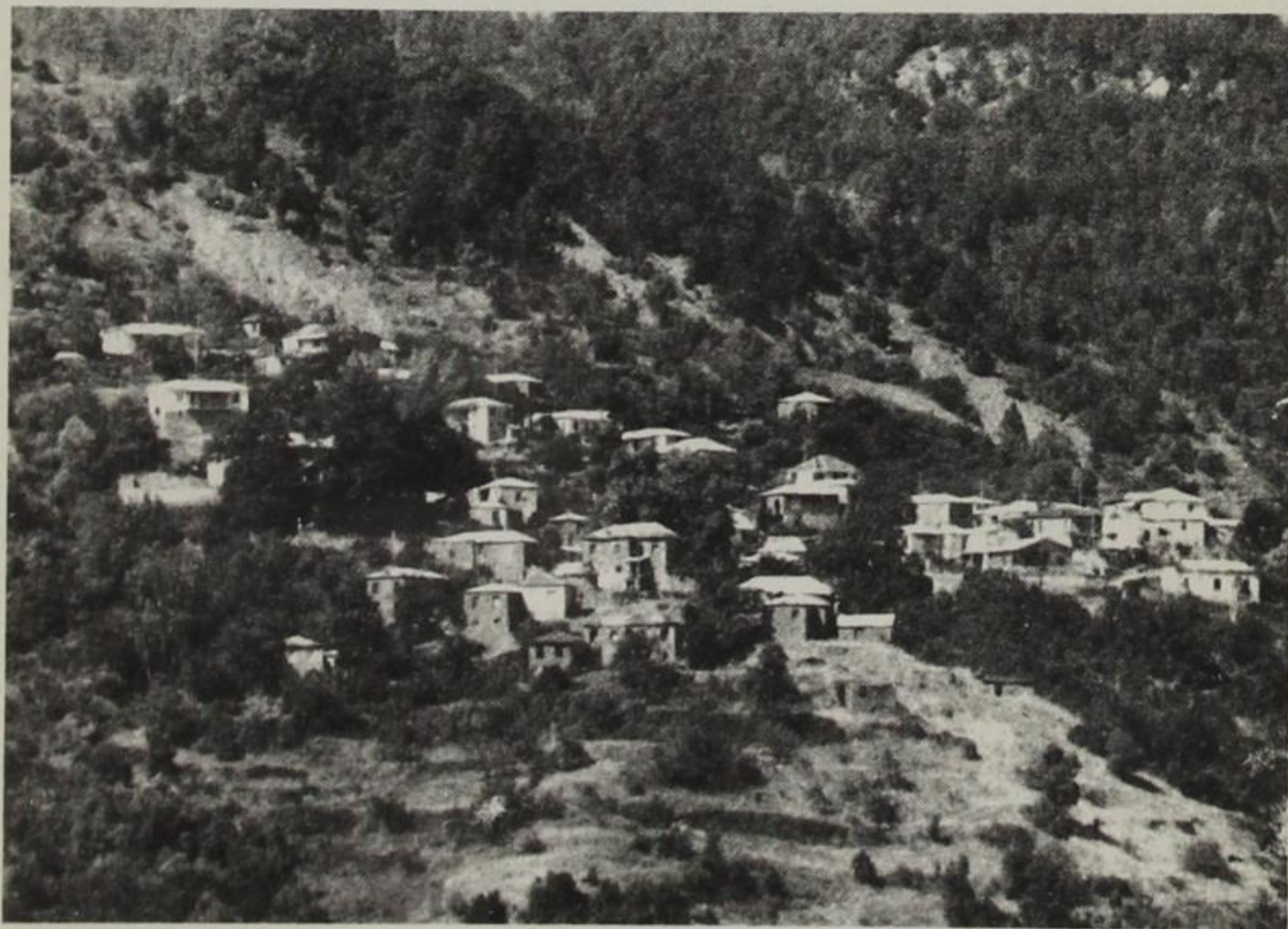

ΝΙΚΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ - ΚΟΥΚΟΥΜΠΑΝΗ
Καθηγητή Πανεπιστημίου Κιέβου

Καθηγητή Πανεπιστημίου Κιέβου

ΟΞΥΑ ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΟΥ

Γενική άποψη της Οξυάς

ΑΘΗΝΑ 1987

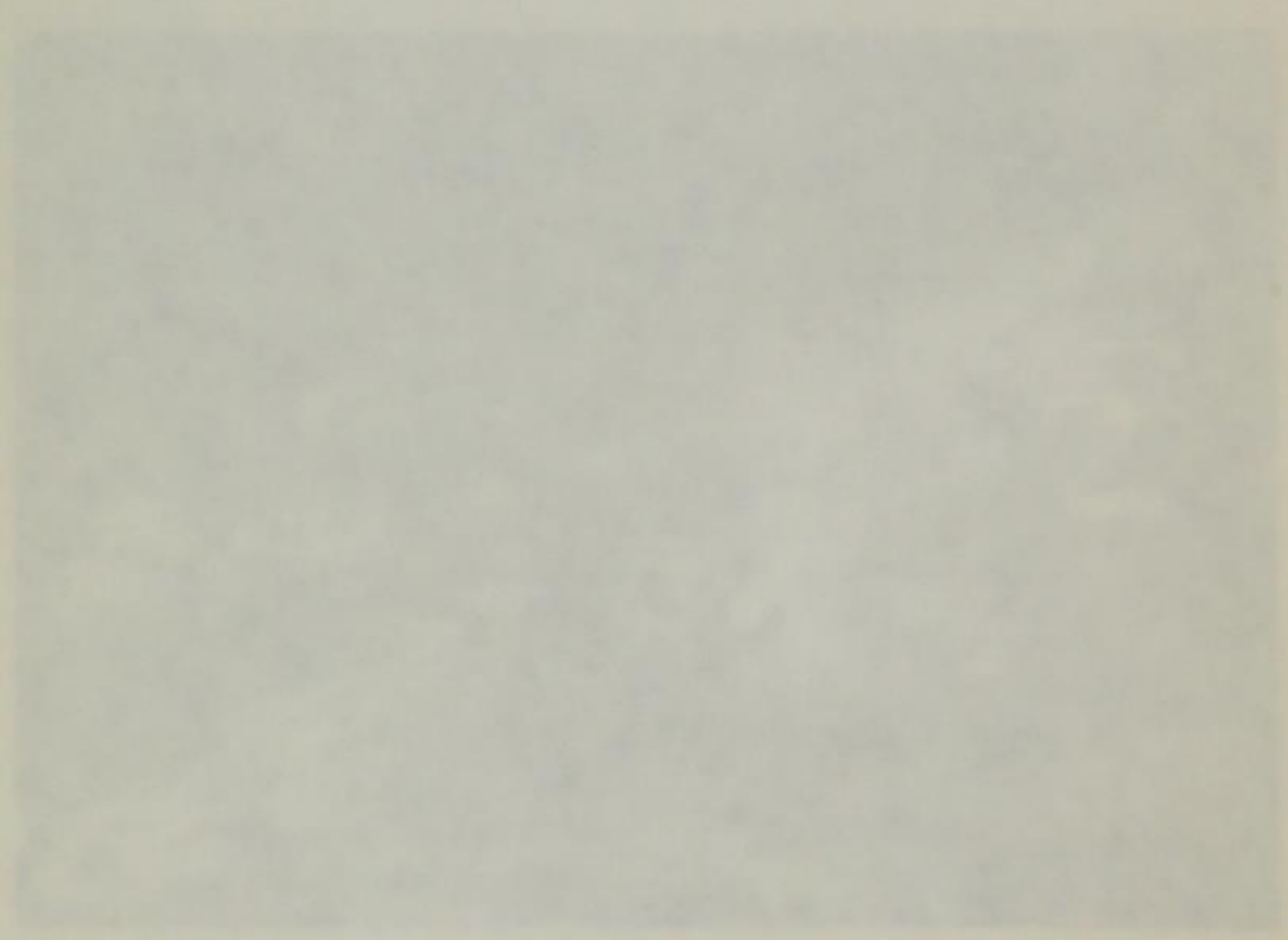
ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ	
ΚΟΝΙΤΣΗΣ	
ΑΡ. ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	Δ. 25145
ΗΜΕΡ. ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	30/11/87
ΤΑΞ. ΑΡΙΘΜΟΣ	94953 ΠΑΠ

Κωδ. εγγ. ΓΟ#2

Κάθε γνήσιο αντίγραφο φέρει την υπογραφή του Συγγραφέα

Ν. Π. ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ
ΚΙΕΒΟΥ

ΥΟΜ ΟΙΩΣΧΟΤ

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΕΤΙ ΔΙΑΘΑ

Αφιερώνω τούτο το βιβλίο
στην ιερή μνήμη των γονέων μου
ΠΑΥΛΟΥ & ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ

Κύριε Θεόδωρε

Τα μέλη του Συλλόγου μας και εγώ προσωπικά σας ευχαριστούμε θερμά για την ευγενική προσφορά σας ώστε να είναι δυνατή η έκδοση του βιβλίου μας.

*Για τα μέλη του Συλλόγου
ΝΙΚΟΣ ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ*

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ

Θεωρώ χρέος μου να ζητήσω συγγνώμη από τον αναγνώστη αυτού του βιβλίου, που έστω και με λίγα λόγια πρέπει να αναφερθώ στο άτομό μου.

Γεννήθηκα στην Οξυά από γονείς αγρότες Παύλο και Αλεξάνδρα το 1931.

Το 1945 τελείωσα το δημοτικό σχολείο του χωριού. Το 1949 λόγω της ανώμαλης κατάστασης βρέθήκε στην Σοβ. Ένωση. Εκεί αρχικά εργάστηκα σαν εργάτης σε διάφορα εργοστάσια, συγχρόνως τελείωσα νυχτερινό Γυμνάσιο και Λύκειο. Το 1964 τελείωσα το Πανεπιστήμιο Κιέβου (φιλοσοφική σχολή δετούς φοίτησης) και έλαβα το πτυχίο

του καθηγητή της φιλοσοφίας. Έκανα μεταπτυχιακές σπουδές στην Ακαδημία επιστημών της Σ.Σ.Δ. Ουκρανίας. Το 1970 έλαβα το διδακτορικό πτυχίο του Πανεπιστημίου Κιέβου. Τίτλος της διδακτορικής διατριβής, είναι «Ζητήματα της μαρξιστικής θεωρίας στα έργα του Δ. Γληνού».

Δίδαξα φιλοσοφία σε διάφορες ανώτερες σχολές της Σοβ. Ένωσης συνολικά 15 χρόνια.

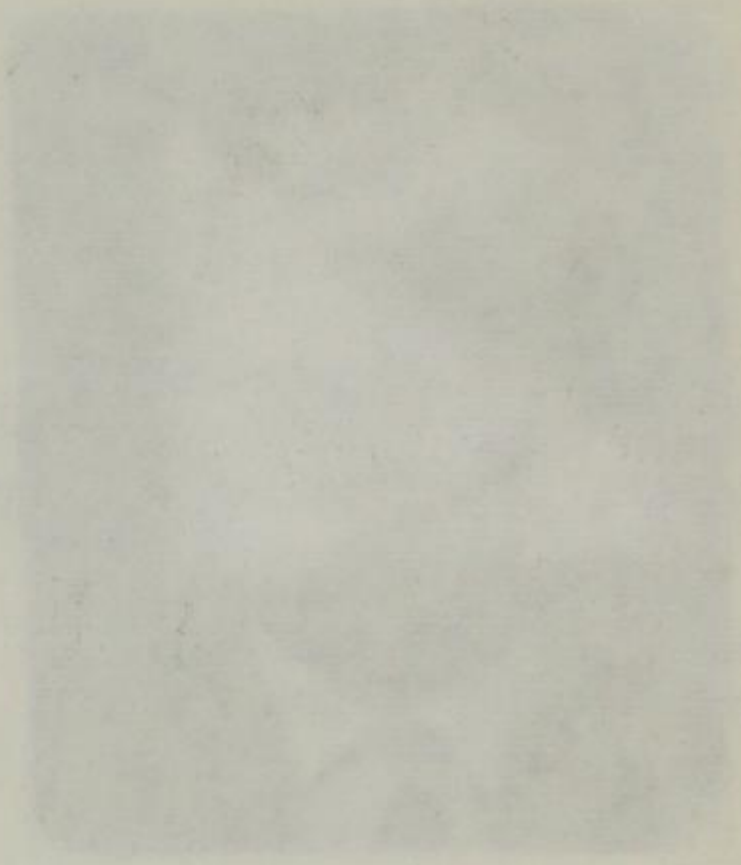
Στην Πανεπιστημιακή μου σταδιοδρομία έχω δημοσιεύσει μεταξύ άλλων τις εξής εργασίες:

- 1) «Η κληρονομία των αρχαίων Ελλήνων φιλοσόφων στα έργα του Λένιν».
- 2) «Ο ρόλος της επιστημονικο-τεχνικής επανάστασης στην σημερινή εποχή».
- 3) «Τα άτομα του Δημόκριτου».
- 4) «Ελευθερία και αναγκαιότητα».
- 5) «Δημοκρατία, ελευθερία και άτομο».
- 6) «Η διαλεκτική του Χέγκελ και η επίδρασις στο Μαρξισμό».
- 7) «Ο ρόλος της προσωπικότητας στην κοινωνία».
- 8) «Για το έργο του Λένιν υλισμός και εμπειριοκριτισμός».
- 9) «Η προσωπικότητα και η κοινωνία».

Το Νοέμβριο του 1976 επαναπατρίστηκα. Εργάστηκα ως ιδιωτικός υπάλ-

ληλος σε διάφορες εταιρείες και σήμερα ως δημόσιος υπάλληλος Δήμου Περιστερίου.

Το βιβλίο μου που έχετε στα χέρια σας το έγραψα από αγάπη και λατρεία προς τη γενέτειρά μου Οξυά και είναι μιά μικρή προσφορά μου προς το χωριό μου και την ιστορία του.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
Προλογικό σημείωμα	11
Ιστορικά, Γεωγραφικά και μερικά άλλα στοιχεία	15
Ασχολίες κατοίκων, συνθήκες ζωής, έθιμα Λαογραφικά, Παραδόσεις, πηγύρια, γιορτές κλπ.	15-39
Γάμος και βαφτίσια στο χωριό	39-47
Επιστήμονες του χωριού μας: Καθηγητές, Δάσκαλοι, Γιατροί, Στρατιωτικοί, Μηχανικοί, Δικηγόροι, Υπάλληλοι, Φοιτητές	48-57
Εθνικοαπελευθερωτικοί αγώνες της ΟΞΥΑΣ	58
α) Τουρκοκρατία	58
β) Βαλκανικοί Πόλεμοι 1912-1913	62
γ) Μικρασιατική Εκστρατεία 1919-1922	63
δ) Το Έπος του 1940 και η Κατοχή 1941-1944	67
Εκκλησίες. Ιερείς και Πρόεδροι του χωριού	79-83
Σύλλογος του χωριού: αδελφότητα Οξυάς Κονίτσης «Ο Άγιος Νικόλαος»	84-87
Ευεργέτες και οι Γεροντότεροι του χωριού	87-91
Διάφορα: Τοπωνυμίες, Τοπικό Γλωσσάριο, Λεξιλόγιο του σπιτιού	92-97
Θεοτόκο	98-99

ΠΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Το μικρό ακριτικό χωριό Οξυά Κονίτσης Ιωαννίνων, έχει ζωή αρκετών αιώνων.

Με το πέρασμα του χρόνου οι γενιές των προγόνων μας διαμόρφωσαν έναν τρόπο ζωής κι έγραψαν μία ιστορία, για την οποία σήμερα δεν υπάρχει κανένα γραπτό κείμενο.

Γι' αυτό λοιπόν το λόγο ο κυριώτερος σκοπός μαζί και στόχος αυτού του βιβλίου είναι να διασώσουμε και να διαδώσουμε όσες παραδόσεις, ήθη και έθιμα, θρύλους, ιστορικές αξίες και προσφορές στους εθνικούς αγώνες των κατοίκων της Οξυάς, μπορέσουμε προτού τις σβήσει το πέρασμα του χρόνου.

Είναι πιά σήμερα γνωστό σε όλους μας ότι τα περισσότερα ήθη, έθιμα και εθίματα τα οποία τα παλαιότερα χρόνια τηρούσαν κατά γράμμα και με θρησκευτική ευλάβεια θα λέγαμε έπαψαν πλέον να τηρούνται στο χωριό μας. Οι αιτίες είναι πολλές και αντικειμενικές. Επίσης αξίζει να σημειωθεί ότι οι παππούδες και οι μπάμπες μας ήτανε και είναι πηγές πληροφόρησης, για ένα συγγραφέα, πάνω στα τοπικά θέματα. Όμως αυτές οι πηγές στις μέρες μας αραιώσαν κατά πολύ από το χωριό. Μόνο μερικούς γέρους και γριές συναντάς ακόμα στην Οξυά.

Γι' αυτό το λόγο σήμερα είναι τρομερά δύσκολη η λεπτομερειακή καταγραφή των ιστορικών γεγονότων του χωριού. Αλλά αύριο αγαπητέ αναγνώστη, θα είναι δυσκολότερη η κατάσταση, αν λάβουμε υπόψη μας την διασπορά, την αλλαγή του τρόπου ζωής των κατοίκων της Οξυάς.

Για την ιστορία του χωριού μας είχαν στο παρελθόν ασχοληθεί και άλλοι συγχωριανοί μας. Ίσως ο πρώτος που ασχολήθηκε με την ιστορία του χωριού μας ήταν ο Χρήστος Πορφύρης. Ο Χ. Πορφύρης κρατούσε ημερολόγιο καταγράφοντας όλα τα γεγονότα της εποχής του για το χωριό.

Δυστυχώς αυτό το ημερολόγιο δεν έφτασε στα χέρια μας. Ο συγγραφέας του ημερολογίου φεύγοντας για τον πόλεμο, άφησε το

ημερολόγιό του στο ντουλάπι του σπιτιού του. Όμως ο πατέρα του Δ. Πορφύρης όντας αγράματος, και μή γνωρίζοντας την αξία του ημερολογίου χρησιμοποίησε τα φύλλα του συγγράμματος για τσιαρό-χαρτα στα δύσκολα χρόνια που πέρασε ως το τέλος της ζωής του.

Ορισμένα στοιχεία για την ιστορία του χωριού βρίσκουμε στο συνοπτικό ημερολόγιο 1972 γραμμένο από τον συγχωριανό μας μακαρίτη Π.Α. Κυπαρίσση, καθώς και το γραπτό κείμενο που μας άφησε ο επίσης μακαρίτης Γεώργιος Δ. Κυπαρίσσης.

Ενδιαφέρον για την ιστορία της Οξυάς έχει και η εφημερίδα μας, «Η φωνή της Οξυάς» τα άρθρα των συγχωριανών μας στην εφημερίδα είναι πολύτιμα από ιστορικής και λαογραφικής πλευράς.

Γι' αυτό το λόγο όλα αυτά χρησιμοποιήθηκαν σαν πηγές πληροφόρησης για την συγγραφή του βιβλίου.

Παρακολουθώντας κανείς τις συζητήσεις στο χωριό μας για θέματα γενικού ενδιαφέροντος είναι αδύνατο να μην ακούσεις από τους συζητητές διάφορες γνώμες αν θέλετε και κατηγορίες γιατί οι πατεράδες μας, οι παππούδες μας δεν έγραψαν κάτι για την ιστορία τους, για την ράτσα τους. Έχω την εντύπωση αν αυτό το έκαναν δεν θα είμασαν σήμερα υποχρεωμένοι να ξεφυλλίζουμε απεγνωσμένα ακόμα και τα Ευαγγέλια των εκκλησιών μας με την ελπίδα μήπως βρούμε κάποιες ενθυμίσεις παλιών ψαλτάδων, κάτι για την ρίζα μας, για τα πάθη και τους καημούς των συγχωριανών μας.

Τούτο το βιβλίο το έγραψαν όλοι οι χωριανοί. Αυτοί πάντα με ευγένεια και προθυμία με πληροφόρησαν στην καταγραφή των ιστορικών γεγονότων. Εγώ κατέγραψα απλά ότι εκείνοι είχαν την καλοσύνη και τη διάθεση να μου αφηγηθούν και όσα εγώ είχα την τύχη να ζήσω να θυμηθώ και να προλάβω. Επίσης στο σημείο αυτό θεωρώ υποχρέωση μου να αναφέρω και μερικά ονόματα χωριανών που βοήθησαν ιδιαίτερα όχι μόνο στην καταγραφή των ιστορικών γεγονότων, αλλά έκαναν ουσιαστικές διορθώσεις στην έκφραση και ορθογραφία:

1. Αθανάσιος Β. Πορφύρης
2. Επαμεινώνδας Γρ. Παπαχρήστος
3. Κώστας Απ. Αθανασόπουλος
4. Σταύρος Δ. Μαργαρίτης
5. Ανδρέας Γρ. Παπαχρήστος

6. Σωκράτης Πορφύρης

7. Μαργαρίτης Ζούκης (Πρόεδρος του ΔΣ του Συλλόγου μας κατά το διάστημα που γράφονταν το βιβλίο)

Το θέμα «Ιστορία της Οξυάς» το σχεδιάζα στο μυαλό μου όταν ακόμα βρισκόμουνα στην ξενητιά, αλλά εκεί δεν υπήρχαν οι δυνατότητες για κάτι τέτοιο. Από το 1977 που επαναπατρίστηκα στην Ελλάδα αγωνίζομαι για αυτό το βιβλίο.

Αγαπητέ αναγνώστη, πρέπει να σου πώ ότι, τούτο το γραφτό δεν το υπαγόρευσε η σκέψη αλλά η καρδιά. Ούτε γράφτηκε για να διεκδικήσει λογοτεχνικά βραβεία. Ούτε να προσφέρει νέο κώδικα ηθικής, αλλά η αγάπη για τη γενέτειρά μου και την ιστορία της με σπρώχνει να συμβάλλω μ' αυτό το πόνημα μου, στη ζωντανή διατήρηση των περασμένων. Επιθυμία μου βέβαια ήτανε να συμπεριλάβω όλα τα κατορθώματα τους θρύλους και τα ονόματα των παρόντων και απόντων συγχωριανών μας, αλλά είναι αδύνατο κάτι τέτοιο. Και βασική αιτία είναι ότι δεν έχουμε στοιχεία για όλα τα γεγονότα, για όλους τους Σελτσιώτες.

Ας μας συγχωρέσουν όλοι εκείνοι που δεν αναφέρουμε τα ονόματά τους και τα κατορθώματά τους. Δεν μου λείπει η επίγνωση πως το γραφτό μου θάχει σοβαρές ελλείψεις. Όμως η ευγνωμοσύνη προς την ιστορία του χωριού μου με σπρώχνει να συμβάλλω. Αυτός που στο μέλλον θα καταπιαστεί με το ίδιο θέμα, πράγμα που ολόψυχα το εύχομαι, ας αποφύγει τις ατέλειες και τα λάθη της προσπάθειάς μου.

Εγώ όλα τα γνωστά σε μένα γεγονότα τα πέρασα από το δικό μου κόσκινο. Μέχρι εδώ ήτανε η δική μου δουλειά η οποία και σκόλασε.

Τώρα δικιά σου δουλειά αγαπητέ συγχωριανέ και αναγνώστη να κάνεις τις δικές σου κρίσεις.

Σκοπός του βιβλίου μου, όπως ίσως προείπα, είναι η καταγραφή και διατήρηση της ιστορίας της Οξυάς, και όχι η προβολή του προσώπου μου και των απόψεων μου. Μερικοί αντί να γράψουν ιστορία γράφουν την ιστορία τους.

Νίκος Π. Παπαστεργίου - Κουκουμπάνης
Αθήνα Γενάρης 1987